

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Кафедра права Європейського Союзу

**КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАХИСТ
ПРАВ ЛЮДИНИ
І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД
(в питаннях і відповідях)**

Навчально-довідковий посібник

За загальною редакцією

І. В. Яковюка

Харків
«Право»
2019

УДК 341.231.14(07)

К64

*Рекомендовано до опублікування редакційно-видавничою радою
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 11 від 11 грудня 2018 р.)*

Рецензенти:

О. В. Петришин, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, президент Національної академії правових наук України;

К. В. Смирнова, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри порівняльного і європейського права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Колектив авторів:

Д. В. Аббакумова – питання 10–12, 30, 36, 37; *Т. М. Анакіна* – питання 17, 30, 34; *Я. С. Бенедик* – питання 31, 33; *Є. М. Білоусов* – питання 27; *І. М. Жуков* – питання 29; *Т. В. Комарова* – питання 20–21; *І. Б. Кудас* – питання 14; *В. Ю. Полатай* – питання 15, 16; *Б. Ю. Ребриш* – питання 13; *О. В. Сенаторова* – питання 40, 46; *О. В. Сердюк* – питання 3–6, 23, 38, 39, 41, 42, 44–46; *В. М. Сорокун* – питання 24; *Ю. О. Толстенко* – питання 43; *О. Я. Трагнюк* – питання 7–9, 18, 19, 25, 26; *Ж. В. Чевічалова* – питання 22; *Ю. В. Щокін* – питання 1, 2, 28, 32, 35; *І. В. Яковюк* – питання 24

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод К64 (в питаннях і відповідях) : навч.-довідк. посіб. / [О. В. Сердюк, О. Я. Трагнюк, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. І. В. Яковюка. – Харків : Право, 2019. – 124 с.

ISBN 978-966-937-554-4

У посібнику висвітлено каталог прав людини та механізм їх захисту відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. Розглянуто окремі проблеми застосування практики Європейського суду з прав людини у національному правопорядку.

Видання розраховане на викладачів, аспірантів та студентів, які навчаються в закладах вищої освіти.

УДК 341.231.14(07)

© Сердюк О. В., Трагнюк О. Я.,
Яковюк І. В. та ін., 2019

© Видавництво «Право», 2019

ISBN 978-966-937-554-4

==== Перелік основних скорочень

ВРУ	– Верховна Рада України
ВСУ	– Верховний Суд України
ВКПМД	– Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р.
ГА ООН	– Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй
Європейська Комісія	– Європейська Комісія з прав людини
ЄКПЛ/ Конвенція	– Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (1950)
ЄС	– Європейський Союз
ЄСПЛ/Суд	– Європейський суд з прав людини
КМ РЄ	– Комітет міністрів Ради Європи
КМУ	– Кабінет Міністрів України
МКС	– Міжнародний кримінальний суд
МПГПП	– Міжнародний пакт про громадянські і політичні права
МС ООН	– Міжнародний суд ООН
ООН	– Організація Об'єднаних Націй
ПАРЄ	– Парламентська Асамблея Ради Європи
РЄ	– Рада Європи

1. Каталог прав людини, що захищаються Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод

Права і свободи людини, що закріплені в Конвенції, належать переважно до громадянських і політичних прав, тобто до прав людини першого покоління. І лише окремі – до другого, тобто до соціально-економічних і культурних. Від часів Французької революції (1789–1799 рр.) саме першу генерацію прав вважають необхідною для реалізації найважливішої цінності в уявленні західноєвропейської людини – індивідуальної свободи. Вважається, що саме ці права мають надпозитивне походження і належать кожній людині від народження.

Незважаючи на те, що в європейській доктрині такий поділ прав є досить поширеним, чимало вчених, утім, наголошують на його умовності. Головне, що Конвенція здійснює захист прав осіб незалежно від того, до якої саме групи віднесли їх права науковці. З приводу цього відомий французький вчений Ж.-Ф. Ренуччі свого часу зазначив таке: «Цей підхід, який має сенс бути чітким і повчальним, врешті полегшує розуміння нових реалій європейського права прав людини». А нові європейські реалії свідчать про однакову соціальну значущість прав обох поколінь. Крім того, і сама Конвенція права і свободи, що закріплені в ній, на категорії не поділяє. Для неї всі вони «основоположні».

Отже, ЄКПЛ і протоколи до неї закріплюють:

- право на життя (ст. 2 Конвенції і Протоколи № 6, 13);
- свободу від катування, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (ст. 3 Конвенції);
- свободу від рабства та примусової праці (ст. 4 Конвенції);
- свободу та недоторканність особи (ст. 5 Конвенції і ст. 1 Протоколу № 4);
- право на справедливий судовий розгляд (статті 6 і 13 Конвенції, статті 2 і 4 Протоколу № 7);
- право на захист від зворотної дії кримінальних законів (ст. 7 Конвенції);

- право на повагу до особистого та сімейного життя, недоторканість житла і таємницю листування (ст. 8 Конвенції);
- свободу думки, совісті та релігії (ст. 9 Конвенції);
- свободу вираження поглядів та свободу на одержання і поширення інформації та ідей без втручання держави і незалежно від кордонів (ст. 10 Конвенції);
- свободу зборів і асоціації (ст. 11 Конвенції);
- право на створення профспілок (ст. 11 Конвенції);
- право на шлюб і створення сім'ї, рівноправність членів подружжя (ст. 12 Конвенції, ст. 5 Протоколу № 7);
- право на вільне володіння своїм майном (ст. 1 Першого протоколу);
- право на освіту (ст. 2 Першого протоколу);
- право на вільні вибори (ст. 3 Першого протоколу);
- свободу від дискримінації (ст. 14 Конвенції та Протокол № 12).

===== 2. Імплементация Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в національний правопорядок: загальна характеристика. Місце Конвенції у правовій системі України

28 вересня 1995 р. ПАРЄ ухвалила Висновок № 190 (1995), який стосувався заявки України на вступ до цієї організації, поданої 14 липня 1992 р. У Висновку окреслювалися етапи розвитку відносин України з РЄ, складна конституційна ситуація, що мала місце на той час у державі, і рекомендувалося Україні в найближчому майбутньому взяти на себе низку зобов'язань у межах РЄ. Зокрема, відповідно до підп. «і» п. 12 Висновку Україна мала «підписати у момент приєднання Європейську конвенцію з прав людини; протягом одного року ратифікувати Конвенцію та Протоколи Перший, № 2, 4, 7 та 11 до неї, до набрання чинності Протоколом № 11 визнати право особи звертатися до Європейської комісії з прав людини, а також визнати обов'язковість юрисдикції Європейського

суду з прав людини» (ст. 25 та ст. 46 Конвенції)». За підп. «іі» п. 12 Україна зобов'язалась «протягом одного року з моменту вступу підписати та протягом трьох років ратифікувати Протокол № 6 Європейської конвенції з прав людини, який передбачає скасування смертної кари у мирний час».

31 жовтня 1995 р. Україна приєдналася до Статуту РС. 9 листопада 1995 р. Генеральному секретарю РС була передана відповідна ратифікаційна грамота. У той же день Україна підписала ЄКПЛ. 17 липня 1997 р. Україною були ратифіковані ЄКПЛ та Протоколи Перший, № 2, 4, 7 і 11. Україна також ратифікувала Протоколи № 6, 12, 13, 14, 15 і 16. Останні два протоколи – № 15 і 16 – тільки відкриті для підписання і подальшої ратифікації членами РС і відповідно ще не набули юридичної сили.

У п. 1 Закону про ратифікацію ЄКПЛ Україна проголосила, що «повністю визнає на своїй території дію <...> статті 46 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року щодо визнання обов'язковою і без укладення спеціальної угоди юрисдикцію Європейського суду з прав людини в усіх питаннях, що стосуються тлумачення і застосування Конвенції». Стаття 46 ЄКПЛ передбачає, що «Високі Договірні Сторони зобов'язуються виконувати остаточні рішення Суду в будь-яких справах, у яких вони є сторонами». Отже, всі особи, що перебувають під юрисдикцією України, мають право на звернення до ЄСПЛ у зв'язку з порушеннями Україною їх прав і свобод, що гарантовані Конвенцією і протоколами до неї.

Імплементация ЄКПЛ у національний правопорядок України забезпечена двома законодавчими процедурами: а) загальною, яка стосується виконання всіх міжнародно-правових зобов'язань України, закріплених у будь-яких міжнародних договорах, в яких вона є учасником, і б) спеціальною, тобто такою, що стосується імплементации саме ЄКПЛ.

Відповідно до ст. 9 Конституції України ЄКПЛ, як і будь-який інший чинний міжнародний договір, щодо якого надана згода на обов'язковість Верховною Радою, є частиною національного законодавства України. Відповідно до п. 1 ст. 19 Закону України «Про міжнародні договори України» ЄКПЛ є не тільки частиною українського

законодавства, а й «застосовується у порядку, передбаченому для норм національного законодавства». Пункт 2 цієї ж статті забезпечує пріоритет ЄКПЛ стосовно «відповідних актів законодавства України», якщо вони їй суперечать.

Спеціальна процедура імплементації головним чином забезпечена дією Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» (далі – Закон 2006 р.). Відповідно до ст. 2 цього Закону рішення ЄСПЛ «є обов'язковими для виконання Україною»; порядок їх виконання «визначається цим Законом, Законом України «Про виконавче провадження», іншими нормативно-правовими актами з урахуванням особливостей, що передбачені цим Законом». У цілому Закон 2006 р. детально регламентує відносини щодо виконання державними органами України конкретних рішень ЄСПЛ щодо України, винесених на користь певних фізичних і/або юридичних осіб або груп осіб (стягувачів). Крім того, Закон 2006 р. створив загальні юридичні умови для найширшого застосування Конвенції і практики ЄСПЛ. Зокрема, згідно зі ст. 17 «суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику Суду як джерело права».

Особливості застосування ЄКПЛ судами України визначені Постановою Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя»¹. Зокрема, у ч. 3 п. 12 Постанови наголошено, що «застосування судами цієї Конвенції має здійснюватися з обов'язковим урахуванням практики Європейського суду з прав людини не тільки щодо України, а й щодо інших держав». Відповідно до ч. 4 п. 12 Постанови недотримання вимог Конвенції за умови наявності остаточного рішення ЄСПЛ може бути підставою для перегляду судового рішення Верховним Судом України. У ч. 1 п. 13 Постанови звернено увагу на особливості застосування офіційних мов Конвенції – англійської та французької – і на автономність тлумачення термінів ЄКПЛ і протоколів до неї.

---

¹ Про застосування судами міжнародних договорів України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Вищ. спеціаліз. суду України з розгляду цив. і крим. справ № 13 від 19.12.2014. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-14>.

3. Принципи субсидіарності та розсуду держави як базові засади контрольного механізму Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод

Контрольний механізм Конвенції про захист прав людини забезпечує оцінку дотримання державами договірних зобов'язань. Його специфіка полягає в тому, що використовується судовий контроль ЄСПЛ на підставі індивідуальних та міждержавних заяв/скарг.

Сучасна модель контрольного механізму була запроваджена 2010 р. після набуття чинності Протоколом № 14 до Конвенції. Однак держави – учасниці Конвенції продовжують політичний діалог із метою знаходження шляхів удосконалення всієї конвенційної системи та забезпечення підвищення ефективності функціонування ЄСПЛ як її інституційної основи.

Контрольний механізм ЄКПЛ має розглядатись у трьох аспектах: договірному, змістовному, інституційному.

Договірну (нормативно-правову) основу контрольного механізму становлять положення Конвенції (розділ «Суд» та інші релевантні положення з урахуванням тлумачень ЄСПЛ), Регламент ЄСПЛ (у редакції від 1 серпня 2018 р.), тематичні Резолюції КМ РЄ, окремі положення Статуту РЄ, акти «м'якого міжнародного права» (рекомендації, висновки тощо) допоміжних консультативних органів РЄ.

У змістовому відношенні наріжним каменем контрольного механізму є право особи (фізичної чи юридичної) на індивідуальну заяву до міжнародного судового органу (ЄСПЛ) про порушення державою договірних зобов'язань, що доповнюється правом на міждержавні заяви. У цьому полягає відмінність контрольного механізму ЄКПЛ і контрольних механізмів універсальних договорів ООН, де таке право або не передбачене взагалі, або має суттєві обмеження.

В інституційному відношенні контрольний механізм базується на діяльності ЄСПЛ У ст. 19 Конвенції зазначається, що «для забезпечення дотримання високими договірними сторонами їхніх зобов'язань за Конвенцією та протоколами до неї створюється Європейський суд з прав людини». Тобто в сучасній конвенційній системі захисту прав

людини лише ЄСПЛ є класичним «договірним органом» (treaty body), що наділений контрольными повноваженнями.

Сутнісні особливості контрольного механізму Конвенції визначають два принципи його побудови та функціонування: принцип субсидіарності та принцип «розсуду держави» (margin of appreciation).

Ці принципи забезпечують «ефективний баланс» між зобов'язаннями держав-учасників відповідно до Конвенції та державним суверенітетом. У рішеннях ЄСПЛ протягом тривалого часу формувалась позиція, що була в 2013 р. зафіксована у ст. 1 Протоколу № 15 до ЄКПЛ (відкритий для підписання і поки що не набув чинності), відповідно до якої Преамбула Конвенції має бути доповнена таким положенням: «Підтверджуючи, що відповідно до принципу субсидіарності, Високі Договірні Сторони несуть основну відповідальність за дотримання прав та свобод, що гарантовані Конвенцією та протоколами до неї, і користуються при цьому свободою розсуду (margin of appreciation), контроль за реалізацією якого здійснюється Європейським судом з прав людини, створеним відповідно до Конвенції». Основним змістом цього положення є визнання «спільної відповідальності» держав-учасниць та інститутів РЄ за дотримання стандартів захисту прав людини.

Принцип субсидіарності як засаду функціонування конвенційної системи вперше було визначено у рішенні в «Бельгійській мовній справі» (Belgian Linguistic Case) від 23 липня 1968 р. Такий висновок виглядав логічним продовженням загальних положень про юрисдикцію ЄСПЛ (статті 1, 13, 35 Конвенції).

В основу цього принципу покладено презумпцію повної та належної імплементації державами конвенційних стандартів у національний правопорядок. Принцип субсидіарності встановлює межі зовнішнього (судового) контролю дотримання державами їх конвенційних зобов'язань, що мають процедурні та змістовні виміри. У процедурному відношенні такі межі встановлені ст. 13 Конвенції, що базується на принципі «обов'язковості вичерпання національних засобів захисту», та ст. 35, де цей принцип застосовується вже як критерій прийнятності індивідуальної скарги.

Принцип «розсуду держави» (margin of appreciation) має безпосередній зв'язок з принципом субсидіарності. Цей термін не вживав-

ся в тексті Конвенції. Уперше його було використано у рішенні у справі «Хендісайд проти Сполученого Королівства» (Handyside v. the UK) від 7 грудня 1976 р., а згодом – у багатьох інших рішеннях. Доктрина «розсуду держави» як певного «способу самообмеження» була створена ЄСПЛ для визначення важливої передумови функціонування контрольного механізму ЄКПЛ, що передбачає наявність презумпції виконання державою всіх належних заходів захисту прав людини у спосіб, який найбільш адекватний місцевим умовам і які ніхто не може знати краще, ніж місцева влада. Цей принцип передбачає втручання ЄСПЛ лише за умови, що держава не знаходить вирішення певних проблем без очевидного порушення конвенційних зобов'язань. Це втручання реалізується через процедуру індивідуальної чи міждержавної заяви/скарги, а не як власна ініціатива конвенційного контрольного механізму. Утім для держав установлюється «межа їх розсуду» – вони не повинні порушувати свої договірні зобов'язання щодо прав людини, що стосується не лише власне захисту прав людини (наприклад, на основі судової чи адміністративної практики), а й вибору належного способу імплементації конвенційних стандартів (наприклад, способи законодавчого регулювання певних сфер). Тобто існує взаємозалежність принципів субсидіарності та «розсуду держави». Завдання конвенційного механізму захисту полягає не в тому, щоб замінити національні засоби захисту прав людини, а в тому, щоб всіляко сприяти їх ефективності.

===== 4. Юрисдикція Європейського суду з прав людини

Повноваження ЄСПЛ включають у себе судові та консультативні, що є типовим для всіх міжнародних судів у сфері захисту прав людини.

У загальному вигляді юрисдикція ЄСПЛ визначена у ст. 32 Конвенції:

а) всі питання тлумачення і застосування Конвенції та протоколів до неї, що подані в межах процедури розгляду міждержавних справ (тобто на підставі ст. 33 Конвенції, що передбачає право держави

передати на розгляд Суду питання щодо порушення прав людини, яке є наслідком дій іншої держави-учасниці);

б) всі питання тлумачення і застосування Конвенції та протоколів до неї на підставі ст. 34 Конвенції, що передбачає право подачі індивідуальної заяви фізичною особою, групою осіб та недержавними організаціями у випадку порушення їх прав державою-учасницею;

в) надання роз'яснень на підставі запиту КМ РЄ щодо рішень Суду у випадку виникнення при їх виконанні проблем, що потребують тлумачень Суду (відповідно до п. 3 ст. 46 Конвенції);

г) розгляд на підставі пп. 4 та 5 ст. 46 Конвенції звернень КМ РЄ про невиконання державою остаточного рішення у справі, де вона є стороною, та встановлення факту порушення;

д) підготовка консультативних висновків на запити КМ РЄ, що стосуються правових питань тлумачення та застосування Конвенції на підставі ст. 47 Конвенції (оскільки предмет таких запитів не може стосуватися змісту та обсягу прав, що захищаються Конвенцією, відповідна практика відсутня).

У межах реформи конвенційної системи передбачені суттєві доповнення повноважень ЄСПЛ. Протокол № 16 до Конвенції (набув чинності із 1 серпня 2018 року) запроваджує принципово нову процедуру «преюдиційного тлумачення». Відповідно до ст. 1 Протоколу № 16 національні суди стосовно справ, що перебувають на їх розгляді, можуть подавати запити (та відповідну фактичну інформацію) до ЄСПЛ для отримання консультативних висновків щодо тлумачення та застосування Конвенції у конкретних судових справах. Результатом запровадження такої процедури має стати поступове зростання ролі національного рівня застосування конвенційних стандартів захисту прав людини, а також «розвантаження» ЄСПЛ. У жовтні 2018 року Касаційний суд Франції (як вища національна судова інстанція) направив ЄСПЛ перший запит відповідно до процедури Протоколу № 16). Хоча такий преюдиційний висновок формально не є обов'язковим для національних судів, фактично надзвичайно проблематичною стає можливість відходу національного суду від позиції ЄСПЛ.

Судова а також, з урахуванням властивих для неї особливостей, консультативна юрисдикція ЄСПЛ розглядаються в чотирьох аспек-

тах: предметна юрисдикція (*ratione materiae*); часова (*ratione temporis*); юрисдикція за колом осіб (*ratione personae*); територіальна юрисдикція (*ratione loci*).

Предметна юрисдикція (*ratione materiae*) визначена ст. 1 Конвенції, відповідно до якої гарантії захисту прав людини поширюються виключно на «права і свободи, визначені у Розділі I цієї Конвенції». Це положення зазвичай тлумачиться з урахуванням того, що каталог прав людини, які захищаються Конвенцією, включає всі права, що названі не лише в розд. I Конвенції, а й у додаткових протоколах до неї (Протоколи Перший, № 4, 6, 7, 12, 13).

Юрисдикція за колом осіб (*ratione personae*) має два аспекти. По-перше, відповідно до ст. 19 Конвенції судовий контроль поширюється виключно на дотримання договірних зобов'язань державами, що є учасниками Конвенції. По-друге, для визначення юрисдикції *ratione personae* принципове значення мають статті 33 та 34 Конвенції, якими визначається коло осіб, що наділені правом на подання заяви. До них належать такі: а) у межах міждержавних справ (ст. 33) – держави-учасниці, що можуть подавати заяву на іншу державу-учасницю, яка припускається порушень прав людини; у межах процедури індивідуальної заяви (ст. 34) – фізичні особи та групи фізичних осіб, а також «неурядові організації». ЄСПЛ вироблено низку положень щодо тлумачення статусу «заявника»: а) це будь-яка фізична особа, що перебуває під юрисдикцією держави-учасниці, безвідносно до громадянства, законності перебування на державній території, дієздатності тощо; б) група фізичних осіб – сукупність осіб, що вважають себе потерпілими за аналогічними підставами (однак це положення виключає територіальні громади та інші соціальні групи); в) юридичні особи підпадають під юрисдикцію ЄСПЛ за умови, що вони не виконують публічні владні повноваження і держава не має контролю над ними (щодо останнього критерію – заявник може визнаватись неурядовою організацією навіть за умови, що держава володіє певною часткою корпоративних прав, які не мають визначального значення).

Територіальна юрисдикція (*ratione loci*) визначена ст. 1 Конвенції, яка передбачає надання гарантій захисту прав людини кожному, хто «перебуває під юрисдикцією» договірних сторін, тобто базовим прин-

ципом є перебування особи на території суверенної держави. Практика ЄСПЛ вносить корективи в цей загальний підхід, визначаючи кілька ситуацій екстериторіальної юрисдикції: а) дії держави (представників держави) в межах «правового простору Конвенції» (сукупна територія держав, що є учасниками Конвенції), але поза межами суверенної території держави (дії дипломатичних чи консульських представників; окупація чи фактичний контроль території іншої суверенної держави); б) дії держави (представників держави) поза межами «правового простору Конвенції» (дії правоохоронних органів на території інших держав; військове втручання без отримання ефективного контролю над територією; військове втручання з отриманням ефективного контролю; військова присутність (наприклад, у складі миротворчих сил); застосування сили та інші дії у відкритому морі); в) дії держави на власній території, що мають екстериторіальний ефект (найчастіше – це ситуації екстрадиції).

5. Компетенція: суддів, які засідають одноособово; комітетів із трьох суддів; палати із семи суддів; Великої палати Європейського суду з прав людини

Розгляд справ ЄСПЛ може здійснюватись: одноособово суддею (single judge); комітетом у складі трьох суддів (Committee); палатою у складі семи суддів (Chamber); Великою палатою у складі сімнадцяти суддів (Grand Chamber).

Рішення, що приймаються судом (будь-якого складу), можуть стосуватись: а) вирішення питання прийнятності (admissibility); б) вилучення заяви/справи з реєстру (striking out of application), що може бути предметом розгляду на будь-якій стадії розгляду; в) розгляду справи по суті (judgment on the merit); г) питання досягнення дружнього врегулювання (friendly settlement), що також є можливим на будь-якій стадії розгляду;

1) Компетенція судді, що розглядає справу одноособово, поширюється на індивідуальні заяви, що не потребують додаткового ви-

вчення, і за предметом обмежені питаннями прийнятності чи вилучення справи з реєстру справ. У таких провадженнях суддя приймає рішення щодо прийнятності/неприйнятності чи вилучення з реєстру, яке є остаточним. Від січня 2016 р. рішення щодо неприйнятності мають містити ґрунтовну мотивацію. У разі відсутності рішення заява передається на розгляд Комітету чи Палати.

2) Компетенція Комітету у складі трьох суддів: а) за умови, що індивідуальна заява не потребує додаткового вивчення, Комітет може прийняти рішення про неприйнятність заяви або вилучити її з Реєстру справ (це рішення має статус остаточного за умови одностайного голосування); б) якщо Комітет визнає заяву прийнятною, а також такою, що стосується усталеної практики ЄСПЛ, він може розглянути її і прийняти рішення по суті (judgment on the merit), хоча найчастіше в одному рішенні розглядаються питання прийнятності й розгляду по суті, і воно має статус остаточного за умови одностайного голосування. Визначення поняття «усталена практика» в Конвенції відсутнє, що потребує окремого визначення Судом можливості розглядати справу як таку, що стосується «усталеної практики».

3) Компетенція Палати поширюється на індивідуальні та міждержавні заяви. На розгляд Палати передаються індивідуальні заяви, щодо яких не було прийнято рішення ні одноособово суддею, ні Комітетом. Палата може прийняти рішення щодо прийнятності та розглянути заяву по суті, хоча в окремих випадках Палата приймає рішення лише стосовно прийнятності. Відповідно до ст. 30 Конвенції Палата може передати справу на розгляд Великої палати за наявності таких умов: а) жодна зі сторін не заперечує проти цього; б) рішення, що може бути прийняте за результатами розгляду, може виявитись несумісним з усталеною практикою ЄСПЛ; в) справа стосується істотних питань тлумачення і застосування Конвенції та протоколів до неї. Ця процедура застосовується не лише щодо розгляду заяв по суті, а й питань прийнятності. Рішення Палати стає остаточним за двох умов: а) сторони декларують відмову під передачі справи на розгляд Великої палати; б) через три місяці після дати постановлення рішення, якщо колегія Великої палати відмовила у прийнятті справи на розгляд або сторони не подавали такого клопотання.